

УДК 677.21.016:004.92

АНАЛІЗ ХУДОЖНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ВИГОТОВЛЕННЯ СХЕМ-БЛОКІВ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ТЕХНІКИ ПЕЧВОРК

Бабіч М. С., Пенчук О. П.

Київський національний університет технологій та дизайну

В статті аналізуються сучасні напрямлення в клаптиковому шитті. Представлена методика кольорової і геометричної композиції для створення живописних полотен із клаптиків тканини.

Ключові слова: печворк, тканини для печворку, колір, схеми-блоки, сітки, візерунок

Печворк – один з найскладніших і незвичайних видів рукоділля. Клаптикова техніка вимагає майстерності, почуття кольору і композиції, художнього чуття. Гармонійним поєднанням тканин різних кольорних і геометричних рішень можна досягати неповторних колоритів. Народний промисел був надовго забутий, але знову повернувся і не лише як хобі. Завдяки дизайнерам одягу, печворк набуває все більшого поширення не тільки серед подушок, ковдр, покривал та іншого домашнього текстилю, а й серед одягу.

Постановка завдання

Для досягнення поставленої мети в роботі вирішені наступні задачі:

- було обрано тканину для виготовлення печворку;
- проведено гармонійний підбір кольору для роботи з клаптиками тканин;
- проаналізовані основні сітки в клаптиковому шитті;
- побудована зірка «Морський компас» та розроблена її модифікація.

Об'єкт та методи дослідження

Об'єкт дослідження – процес розробки схем-блоків на основі сіток за допомогою кольорової та геометричної композиції.

Предмет дослідження – розробка найоптимальнішого варіанту побудови та подальша модифікація візерунку «Морський компас».

Результати дослідження та їх обговорення

Головне для художника з клаптикового шиття – правильно обрати тканину. Найпопулярнішими для печворку є бавовняні тканини. Сьогодні існує величезний

вибір бавовняних тканин і працювати з ними одне задоволення, вони ідеально підходять для печворку. Ці тканини легко кроїти і шити, вони досить дешеві.

Традиційно розрізняють тканини з дрібним і великим малюнком, тканини в клітинку, смужку та інші. Клаптик з однотонної тканини має особливу властивість, його контури завжди чітко читаються на відміну від шматочків тканин з малюнком, що не мають чітких контурів і не створюють умовну єдність, цілісність клаптикового полотна [1].

Правильний вибір кольору – основа клаптикового шиття. Всі кольори, які існують в природі, можна розділити на дві групи: хроматичні (кольори спектру) і ахроматичні (білий, чорний і всі переходи сірого).

Хроматичні кольори володіють трьома основними властивостями: колірним тоном, світлотою і насиченістю.

Тон – основна спектральна характеристика кольору, що позначає кольоровість тканини. Ще Леонардо да Вінчі виділив чотири основні кольори – жовтий, синій, червоний і зелений. Ці кольори в свою чергу мають безліч відтінків. Для їх систематизації зручно використовувати колірне коло, розташувавши основні кольори на кінцях вертикального і горизонтального діаметрів кола і додавши між ними проміжні відтінки (рис.1).

Рис.1. Колірне (спектральне) коло

Світлота – ознака, що характеризує ступінь відмінності даного кольору від чорного або білого. Кожен клаптик можна віднести до світлого, темного або середнього по світлоті. Світлота забарвлення визначається концентрацією барвника в процесі фарбування. Світлоту забарвлення тканини можна також змінити додаванням білого

або чорного барвника. Світлота – якість, яка властива як хроматичним, так і ахроматичним кольорам.

Насиченість – ступінь виразності колірної складової візерунка. Ця ознака характеризує ступінь відмінності хроматичного кольору від рівного йому по світлоті ахроматичного. Іншими словами, насиченість відтінку визначається наближенням його до чистого спектрального кольору. Додавання інших кольорів до спектрального кольору зменшує його насиченість. При додаванні білого отримують розбілені (пастельні) кольори, а при додаванні чорного – колір приглушається, стаючи мало насиченим [2].

Гармонійність колірних поєднань залежить від розташування кольорів в колірному колі.

Розрізняють чотири колірні гармонії:

1. Однотонна гармонія (рис.2, а) – поєднання відтінків в межах одного сегмента колірного кола, що розрізняються по насиченості. Це найспокійніший, заспокійливий тип колірних поєднань.

2. Гармонія споріднених кольорів (рис.2, б) – всі кольори і відтінки в межах сектора колірного кола. можливо також поєднання кольорів, що розташовуються досить близько до кордону між двома сусідніми секторами колірного кола.

Гармонія споріднених тонів, так само і однотонна гармонія, створює відчуття спокою, тому роботи, виконані в родинних кольорах, краще використовувати для оформлення зон відпочинку в інтер'єрі житлових приміщень – в у вітальні або спальні, наприклад.

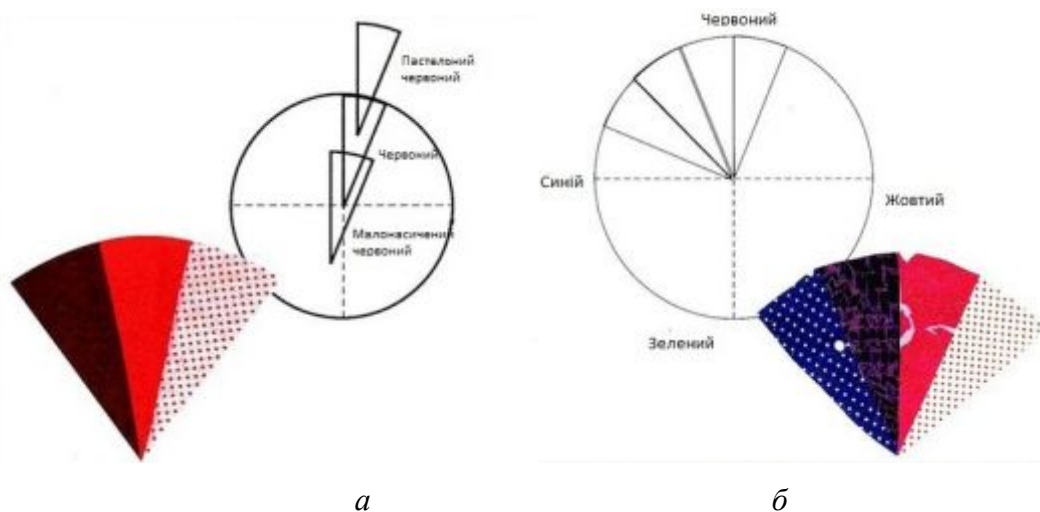

Рис.2. Гармонія кольорів: а – однотонна гармонія; б – споріднена гармонія

3. Гармонія контрастних кольорів (рис.3, а) – кольори, що лежать в колірному колі один проти одного. Контраст в кольорі завжди привертає увагу. Такі роботи чудово виглядають на виставках або у великих громадських інтер'єрах.

Розрізняють жорсткий контраст – відтінки, що розташовуються точно на кінцях діаметра колірного кола, і м'який контраст, коли один з відтінків зрушить в будь-яку сторону від кінця діаметра на один сегмент.

4. Гармонія родинно-контрастних кольорів (рис. 3, б) – кольори лежать на кінцях хорд, проведених в колірному колі. Подібні колірні поєднання відрізняються особливою витонченістю і красою, але досить складні в роботі. Ахроматичні кольори, що не входять в колірного кола, гармонійно поєднуються з будь-яким хроматичним кольором, а також між собою.

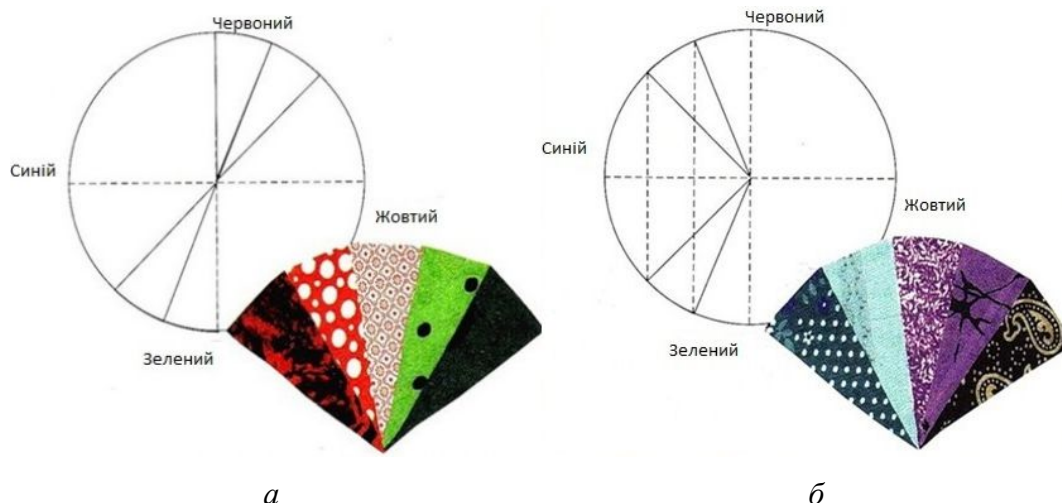

Рис.3. Гармонія контрастних (а) і родинно-контрастних (б) кольорів

Недостатня уважність ставлення до кольору призводить до того, що деталі виробу візуально змішуються один з одним або, навпаки, один колір перебиває інший. Робота в цьому випадку виглядає негармонійно, некрасиво.

Техніка клаптикового шиття – це створення клаптикового виробу за певною клаптиковою схемою. Схема виробу, як правило, являє собою геометричний малюнок з симетричних елементів з одним або декількома композиційними центрами або малюнок вільної форми. Роботу над схемою виробу здійснюють по одному з двох напрямків. У першому випадку використовують принцип роботи «від більшої площі»: визначають композиційний центр і, поступово приєднуючи елементи, охоплюють всю площу (рис.4, а). У другому випадку побудову схеми виробу зводять до роз'єднання сюжету на окремі

блоки. При цьому широко використовується метод дзеркальної симетрії: блоки в тій чи іншій послідовності повторюють на всій площі виробу (рис.4, б).

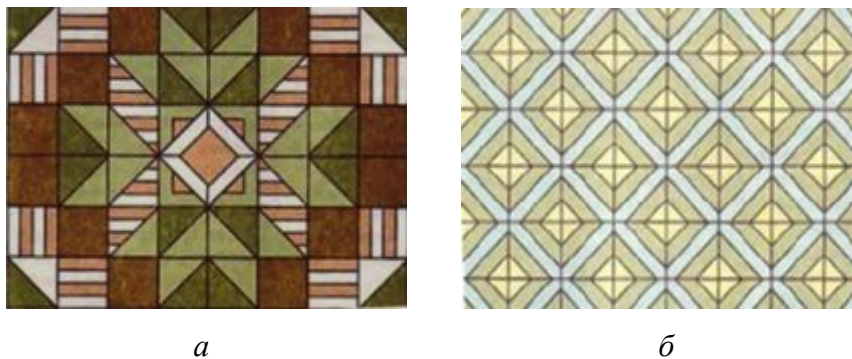

Рис. 4. Схема виробу по принципу «від більшої площі» (*a*) і метод дзеркальної симетрії (*б*)

Блок – це геометрична і конструктивна одиниця клаптикового полотна, одиниця орнаменту, модуль. Іноді блок складається з однієї схеми, а іноді це група схем з додатковими елементами [3].

Проаналізувавши існуючі схеми-блоки була виконана класифікація основних сіток, які використовуються для розробки візерунку (рис.5).

Класифікація основних сіток печворку:

- Квадратні. Побудовані діленням площі квадрата – блоку візерунку на декілька рівних за площею квадратів. Основні квадратні сітки: 2x2, 3x3, 5x5, 7x7, 9x9, 11x11, 13x13, 15x15 - за кількістю квадратів по горизонталі і вертикалі блоку.
- «Чверть кола». Квадрат – блок розділений на дві частини дугою.
- Шестикутні. Складається з трьох ліній, що перетинаються в центрі квадрата-блоку під кутом 60 ° одна щодо іншої.
- Радіальні. Утворена перетином діагоналей квадрата – блоку і ліній, що з'єднують середини його протилежних сторін.
- Віяло. З одного кута квадрата проведено дві дуги різного радіусу і промені, що ділять квадрат на рівні по величині кута сегменти.
- «Розетка». З центру квадрата – блоку проведені окружності різних радіусів і промені через рівні кутові відстані.

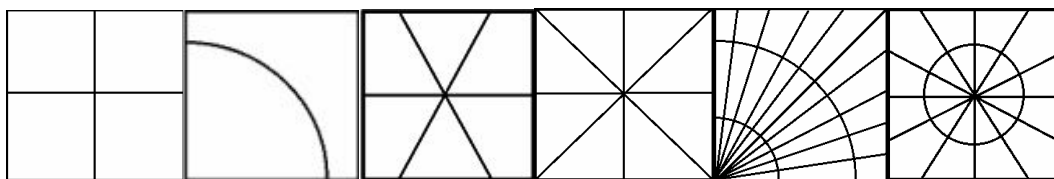

Рис.5. Класифікація основних сіток печворку

Візерунок «Морський компас» виконується по сітці «Розетка», але для його побудови потрібно провести з центру блоку дуже багато променів. Він складається з чотирьох великих деталей: серцевини, променів, фону і малих деталей фону – які розташовані між променями. Для полегшення роботи пропонується вписати два квадрати в коло, що дасть чітке уявлення про розташування променів (рис.6).

Промені будуються за годинниковою стрілкою. Сполучуючи між собою точки променів по колу ми отримуємо точки перетину, які надалі слугуватимуть базою для інших променів. Таким чином, заповнюючи блок великою кількістю променів ми можемо надавати візерунку різноманітності. Крім того, якщо правильно підібрати кольорову гамму для візерунку, можна отримати 3Д ефекти.

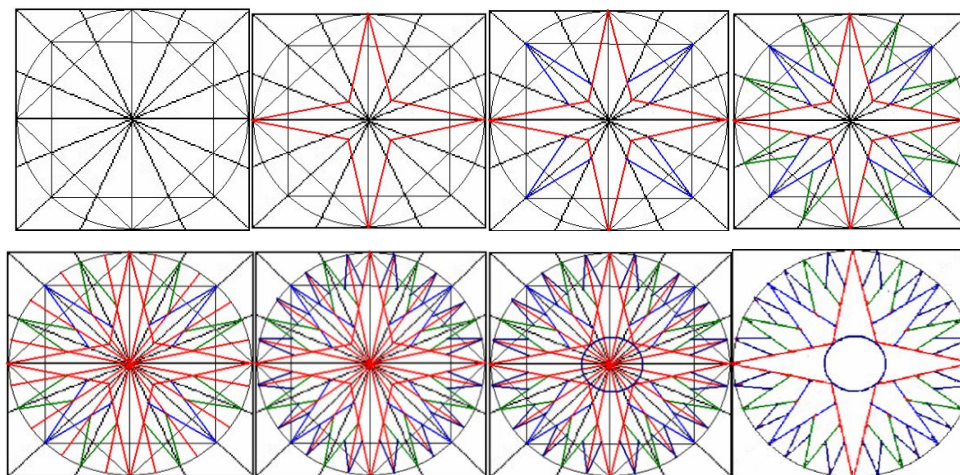

Рис. 6. Побудова візерунку «Морський компас»

Розглянувши та проаналізувавши візерунок «Морський компас» та обравши найоптимальніший варіант побудови, було запропоновано декілька варіантів його модифікації (рис.7).

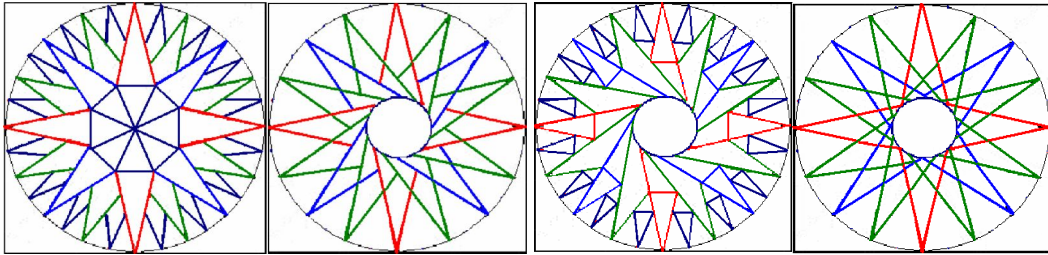

Рис. 7. Модифікація візерунка «Морський компас»

Висновки

Мистецтво клаптикового шиття можна порівняти з живописом. У техніці пєчворк дуже важливим є правильний підбір кольору та тканини. Техніка пєчворку – це створення клаптикового виробу за певною клаптиковою схемою. Схема виробу являє собою геометричний малюнок, який будується по певній сітці.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Супрун Н. П. Конфекціонування матеріалів для одягу / Наталія Петровна Супрун – К.: Знання, 2005. – 159 с.
2. Муханова И. Ю. Лоскутная живопись / Ирина Юрьевна Муханова – М.: ОЛМА-ПРЕСС Образование, 2005. – 64 с.
3. Максимова М. В. Мозаика лоскутных узоров / Мария Васильевна Максимова – М.: Изд-во Эксмо, 2006. – 64 с.

Бабич М. С., Пенчук А. П.

Анализ художественного обеспечения для изготовления схем-блоков с применением техники пэчворк.

В статье анализируются современные направления лоскутного шитья. Представлена методика цветной и геометричной композиции для создания живописных полотен из лоскутков ткани.

Ключевые слова: пэчворк, ткани для пэчворка, цвет, схемы-блоки, сетки, узор

Babich M. S., Penchuk A. P.

Analysis of the feature software for production of the scheme blocks using the technology of patchwork.

Current trends in the patchwork are analyzed in his article. The method of colorful and geometrical composition is introduced for the sake of making picturesque canvas out of scraps of fabric.

Keywords: patchwork, fabrics for patchwork, color, scheme blocks, grid pattern